12/F

Jaargang 5 no. 3 - 5 oktober 1958

Coolia

CONTACTBLAD VAN DE NEDERLANDSE MYCOLOGISCHE VERENIGING

Secretariaat: Mej. Dr A. Jaarsveld, Hugo de Vries-Laboratorium,
Plantage Middenlaan 2a, A'dam C.

Redacteur: C. Bas, Rapenburg 98a, Leiden.

Auteursrechten voorbehouden.

PROGRAMMA VOOR DE HERDENKING VAN ONS 50-JARIG JUBILEUM

Zaterdag 18 oktober.

15 - 17 uur: Receptie van het Bestuur in de muziekzaal van Restaurant Brinkmann op de Grote Markt te HAARLEM.

17 - 18.30 uur: Samenzijn van de leden.

18.30 uur: Jubileumdiner bij Restaurant Brinkmann, waarbij ook de dames welkom zijn. Kosten ƒ 4,50 p.p. + bediening. Daarna gezellig samenzijn, zo mogelijk vertoning van een aantal lichtbeelden.

Zondag 19 oktober.

Excursie naar het Vogelenzangsche Bosch en de duinen bij Vogelenzang. Lunchpakket medenemen. Samenkomen: Vogelenzangseweg hoek Beckslaan nabij Vogelenzang. Vertrek autobus der N.Z. Hollandse Vervoermaatschappij (N.Z.H.V.M.), lijn 20, dienst Den Haag via de Zilk (goed opletten) om 9 uur van Station Haarlem; uitstappen halte Beckslaan ca. 9.15 uur. Indien de dienstregeling mocht worden gewijzigd, geldt de eerste dienst na 9 uur. Wie op eigen gelegenheid komt, zorge om 9.15 uur aan de Beckslaan te zijn. De Beckslaan bevindt zich ter hoogte van het voegere station Vogelenzang. Wie uit Leiden komt, kan de bus van 8.15 uur nemen, uitstappen Station Vogelenzang. Wie de bus van 8.00 uur uit Den Haag wil nemen, wordt verzocht dit tevoren mede te delen, omdat deze bus pas om 9.30 uur aan de halte Beckslaan arriveert.

N S P
R A M
M M

COMMONWEALTH MYCOLOGICAL INSTITUTE
10 OCT 1958

Voor het diner op zaterdag 18 oktober wordt men verzocht zich zo spoedig mogelijk, doch in ieder geval uiterlijk 13 oktober op te geven bij ondergetekende. Wie een vegetarisch menu wenst, dele dit mede.

Wie gebruik wenst te maken van hotelruimte geve zich zo spoedig mogelijk op aan ondergetekende met vermelding van de prijsklasse. Zo nodig zal de kamer met iemand anders moeten worden gedeeld. Prijs p.p. tussen ƒ 6,- en 8,- of iets lager bij minder comfort.

HAARLEM, Floraplein 9, G.L. VAN EYNDHOVEN
tel. K 2500 - 15714 ('s avonds) K 20 - 54600 (overdag).

Om de vereniging wat armslag te geven bij de jubileumviering is een jubileumfonds opgericht. Wie hiervoor wat kan missen, storte op postrekening 90902 t.n.v. de Penningmeester der Ned. Myc. Ver., Amsterdam, met vermelding „jubileum".

PROGRAMMA 1958

18/19 okt. Jubileumviering in Haarlem (zie elders in dit nummer).

25/26 okt. Floracommissie naar Zuid-Limburg (zie vorig nummer Coolia).

8 nov. Bijeenkomst Floracommissie in Baarn (zie vorig nummer Coolia).

BIJ HET 50-JARIG JUBILEUM DER NEDERLANDSE MYCOLOGISCHE VERENIGING

door

G.L. van Eyndhoven, President

Vijftig jaren zijn verlopen, sedert op 17 oktober 1908 de Nederlandsche Mycologische Vereeniging werd opgericht en er is dus alle aanleiding om een ogenblik stil te staan bij dit heugelijke jubileum.

Bij het 25-jarig bestaan schreef de toenmalige voorzitter, Dr. J.S. Meulenhoff, twee uitvoerige artikelen over de historie der Nederlandsche Mycologische Vereeniging (zoals haar naam in de oude spelling luidde), nl. in Mededeelingen XXI, 1933, p. 54-86 en in Fungus IV, afl. 5/6, 1933, p. 64-70.

Ik zou thans heel gemakkelijk hierop kunnen aansluiten, ware het niet dat onze voorraad losse nummers van de publicaties bij de brand te Wageningen in Mei 1940 geheel verloren is gegaan, waardoor alle leden, die zich na dat tijdstip bij de Vereniging hebben aangesloten, niet meer in de gelegenheid zijn geweest zich oude publicaties aan te schaffen.

Ik zal dus een aantal belangrijke details uit de eerste 25 jaar in dit overzicht verwerken; alles nogmaals op te nemen laat de plaats-

ruimte helaas niet toe.

Het is slechts weinigen gegeven om 50 jaar achtereen lid van een Vereniging te zijn. Van degenen, die destijds de Nederlandse Mycologische Vereniging oprichtten, hebben wij thans alleen Prof.Dr. Joh^{a} WESTERDIJK nog in ons midden. Ik vind helaas nergens vermeld, wie precies tot de eerste 32 leden behoorden, waarmede de Vereniging haar taak aanving. Het is zeker, dat onze in 1950 overleden vriend P.J.A.J. Meulemeester zich op de eerste vergadering als lid heeft aangemeld. Onze oudste thans in leven zijnde leden zijn Mej. J.A.R. VAN STOLK, lid sedert omstreeks 1914/1915, en Prof.Dr. Th.J. STOMPS, wiens jaar van toetreden wij op 1909/1910 mogen schatten.

Zelf ben ik pas ongeveer 30 jaar bij de Vereniging aangesloten, doch ik heb als lid van onderscheidene commissies en sedert 1942 als bestuurslid in die periode veel van haar wel en wee medegemaakt, terwijl ik vrijwel alle bijeenkomsten heb kunnen bijwonen. Ik zal mij, wat de voorafgaande jaren betreft, dus moeten baseren op hetgeen ik daarover heb gelezen en gehoord. Wanneer ik dit laatste tezamen vat, krijg ik de indruk, dat er in de eerste 25 jaar aanmerkelijk minder is veranderd dan in de tweede periode, op welke de tweede wereldoorlog en de daaruit voortvloeiende nieuwe verhoudingen wel heel sterk hun stempel hebben gedrukt. Een aardig stukje over deze oude tijd vindt men in Fungus X, afl. 2, 1938, p. 15-18, van de hand van Mej. A.C. Zijm, een der oprichtsters.

Omstreeks 1908 werd de tijd rijp voor het oprichten van een afzonderlijke paddestoelenvereniging. Tevoren was reeds door deze en gene wat geliefhebberd, doch zonder verband.

In het midden van de 19e eeuw treden verschillende namen op de voorgrond, waarvan ik wil noemen: VAN DER TRAPPEN, DOZY & MOLKENBOER, HARTSEN. Wat later krijgen wij o.a. de oude heer VAN EEDEN, terwijl Prof.Dr. C.A.J.A. OUDEMANS de internationale reputatie van Nederland omhoog bracht door zijn veelzijdige kennis en de uitgave van o.a. de „Révision" en de „Catalogue raisonné".

In 1901 verscheen het bekende determineerwerkje van Mej. Caroline E. DESTRÉE, bedoeld om beginners de gelegenheid te geven hun fungi te determineren en dit betekende al een hele stap voorwaarts.

Zoals gezegd, in 1908 begint dan een nieuwe wind te waaien. HEIMANS en THIJSSE waren begonnen met het populariseren van de natuurstudie, het tijdschrift De Levende Natuur was het contactorgaan geworden en de Nederlandsche Natuurhistorische Vereeniging was opgericht, die in de eerste tijd haar mededelingen in De Levende Natuur publiceerde. HEIMANS had een grote belangstelling voor de paddestoelen, meer nog dan THIJSSE, die vooral een vogelman was. In die tijd hield ook J.B.BERNINK

uit Denekamp zich intensief met de fungi bezig.

Thijsse is vele jaren lid van de N.M.V. geweest en het later door hem geschreven Verkade's album „Paddenstoelen" heeft grote opgang gemaakt. Het was een knap stuk werk, met veel toewijding geschreven.

Het eigenlijke initiatief tot het oprichten ener mycologische vereniging ging vooral uit van de heer Joh. RUYS, die tevoren veel contact had gehad met Mej. ZIJM. Zo zien wij dus in D.L.N. van juli 1908, p. 78, een eerste mededeling van Heimans verschijnen over pogingen om tot dit doel te geraken, waarin de namen voorkomen van RUYS, ZIJM, CALKOEN, GRESHOFF en HEIMANS. In het nummer van september 1908, p. 119, verschijnt vervolgens een oproep, ondertekend door BURCK, CALKOEN, GRESHOFF, HEIMANS, VAN ITERSON, RITZEMA BOS, RUYS, VERSCHAFFELT, VUYCK en ZIJM, terwijl een dergelijke oproep tevens via vele andere kanalen werd verspreid.

De oprichtingsvergadering werd gehouden te Haarlem op 17 oktober 1908 en het eerste bestuur bestond uit: RUYS (voorz.), GRESHOFF (ondervoorz.), WESTERDIJK (secr.), VERSCHAFFELT (penn.) en HEIMANS (bibl.).

Het is begrijpelijk, dat de jonge vereniging, die met 32 leden begon, door de goede zorgen van Heimans de gelegenheid kreeg haar berichten in De Levende Natuur te plaatsen. Alles was toen nog niet zo sterk afgescheiden. De meeste leden waren liefhebbers en wie aan paddestoelen deed was natuurlijk begonnen met algemene natuurstudie en was dus meestal ook wel abonné van D.L.N. Bovendien werden later van dergelijke publicaties overdrukken gemaakt en aan de leden toegezonden.

Aldus begint de serie „Mededeelingen van de Nederlandsche Mycologische Vereeniging", die later wordt genummerd. De allereerste (die nooit als overdruk is verschenen en nooit een nummer heeft gehad) vindt men in D.L.N. XIV, afl. 11, 4.III. 1910, p. 220, L.H. VAN BERK: Morchella esculenta en Tricholoma gambosum (georgii). De officieel genummerde zijn samengesteld uit artikelen in D.L.N., bijeengevoegd met een nieuwe paginatuur en bij tijd en wijle aangevuld met verenigingsmededelingen, lijsten van vondsten, samenstelling bestuur, ledenlijst, e.d. Men vindt die artikelen in de jaargangen XV (1910) t/m XXI (1917) van D.L.N. Het formaat dezer Mededeelingen I - VIII is dus hetzelfde als dat van D.L.N. Een complete serie is tegenwoordig zeer zeldzaam.

Met Mededeelingen IX, 1918, begint bij het tienjarig bestaan der Vereniging de geheel aparte uitgave met het kleinere formaat, dat zij tot nu toe hebben behouden. Het laatst verschenen nummer is XXX van 1952.

De jonge vereniging mocht zich in veel belangstelling verheugen. Einde 1908 waren er 90 leden, in de jaren daarop volgend omstreeks 160. In 1921 waren er 332 en een dergelijke top hebben wij ook in de tweede

wereldoorlog medegemaakt door het voedseltekort. Overigens beweegt zich het ledental steeds om de 200, voorwaar geen groot getal bij 10 miljoen inwoners!

De heer RUYS bleef voorzitter tot 1.XI. 1919 en werd op 25 september 1920 tot erelid benoemd. Hij werd opgevolgd door Dr. J.S.MEULENHOFF.

Hoewel geen uitgaven der Vereniging, mag ik hier nog „De Paddenstoelen van Nederland" noemen van Joh RUYS, waarop A. JOMAN later een determineertabel maakte. Evenmin een verenigingsuitgave was „Het Paddenstoelenboekje" van COOL & VAN DER LEK. Dit laatste heeft een bijzonder grote invloed gehad door zijn doelmatigheid. Vele liefhebbers danken hieraan hun eerste basis en tot op de huidige dag is dit eenvoudig opgezette determineerwerkje, dat reeds 4 drukken beleefde en dat onderwijl tot veler spijt allang is uitverkocht, van onschatbare waarde voor een ieder die zich op het glibberige pad van de studie der hogere zwammen wil gaan begeven.

De nogal zware inhoud der Mededelingen, die bovendien op onregelmatige tijden en vaak slechts eenmaal in de paar jaar verschenen, is de aanleiding geweest tot de uitgave van het verenigingstijdschrift „Fungus". Het initiatief daartoe ging wel hoofdzakelijk uit van Generaal G.C.A. FABIUS. Er verschenen twee aankondigingsnummers, op 15 april en 30 juni 1929, waarna het eerste nummer van de eerste jaargang op 15 augustus 1929 uitkwam. Fungus viel zeer in de smaak, maar evenals zulks nu nog het geval is, lieten de leden ook in vroegere jaren vaak verstek gaan bij het inzenden van copij, zodat de redacteur meermalen zelf op zoek moest gaan naar artikelen of ze zelf moest schrijven! Oorspronkelijk verscheen Fungus in een aardig omslag, ieder nummer met een andere kleur, voorzien van een fraaie afbeelding van gestyleerde Mycena's, ontworpen door Ir. A.C.S. SCHWEERS. In de oorlog moest dit omslag op bevel van hogerhand worden afgeschaft en nadien is het om redenen van bezuiniging niet weer in ere hersteld.

Als redacteur traden achtereenvolgens op: FABIUS (1929/32) en REIJNDERS (1929/33), SWANENBURG DE VEYE (1932/44), ZANEVELD (1944/48), REIJNDERS (1948/49), DAAMS (1949/53) en MAAS GEESTERANUS (1954-heden).

In 1954 is begonnen om de Mededelingen op te schorten en Fungus te verheffen tot zuiver wetenschappelijk tijdschrift met 4 afleveringen per jaar. Als zodanig heeft het nu een zeer hoogstaande inhoud, hetgeen zeker ook onze standing in internationaal opzicht ten goede komt. Helaas beletten onze gebrekkige geldmiddelen ons om het de omvang te geven die het eigenlijk zou moeten hebben. Met erkentelijkheid mogen wij vermelden, dat Fungus de laatste jaren ook officieel als wetenschappelijk tijdschrift is erkend en dat wij thans ten behoeve van zijn

uitgave jaarlijks een subsidie van de Stichting Z.W.O. ontvangen.

Als tegenwicht voor de naar inhoud nu zeer zwaar geworden Fungus werd eveneens in 1954 een begin gemaakt met het contactblad „Coolia", genoemd naar haar, die tevoren zich zo intensief heeft beijverd om de liefhebberijstudie in Nederland aan te wakkeren. Coolia verschijnt nu als eenboudig stencilblaadje enige malen 's jaars en bevat de verenigingsmededelingen, convocaties, populaire artikelen, tabellen, e.d. Door de goede zorgen van de redacteur C. BAS kunnen er nu ook tekeningen in worden opgenomen.

Talrijk zijn degenen, die door hun artikelen onze publicaties hebben verrijkt. Hen allen te noemen is ondoenlijk, in het bijzonder voor de korte bijdragen, die overigens daarom vaak niet minder waardevol zijn geweest. Ik moge volstaan met de opsomming (met verkorte titels) van hetgeen sedert het overzicht van Meulenhoff in de Mededelingen en in de gereorganiseerde Fungus is verschenen:

MEDEDELINGEN

1933, XXII.	DONK: Revision d. niederl. Homobasidiomycetae - Aphyllophoraceae II
1936, XXIII.	LÜTJEHARMS: Zur Geschichte der Mykologie
1937, XXIV.	VAN EYNDHOVEN: Tulostoma; Geastrol. Notizen 1-3; Übersicht Verbreitung Geastrum, Myriostoma und Astraeus
	A.F.M. REIJNDERS: Development of Anthurus austral.
1941, XXV.	SCHWEERS: Nieuwe vondsten en beschrijvingen
	ZANEVELD: Lijst van Fungi Rijksherbarium 1933/39
1942, XXVI.	HUIJSMAN: Opmerkingen taxonomie v. Amanita
1942, XXVII.	VAN EYNDHOVEN: Disciseda bovista; Übersicht Verbreitung Geastrum, Myriostoma und Astraeus, I. Supplement
1943, XXVIII.	HUIJSMAN: Oberservations sur le „genre" Lepiota
1946, XXIX.	HUECK: Conserveren van paddestoelen
	FAVRE & SCHWEERS: Une Omphale palustre nouvelle
	MIDDELHOEK: Mycologische iconographie van Clusius tot Lange
1952, XXX.	A.F.M. REIJNDERS: Recherches sur le développement des carpophores dans les Agaricales

FUNGUS

1954, XXIV.	GREMMEN: Taxonom. Notes Mollisiaceous Fungi I
	GREMMEN: Nieuwe Discomyceten in Nederland
	MAAS GEESTERANUS: Notes on Dutch Fungi
	W.J. REIJNDERS: Mycol. vermeldenswaardigheden: Mycena
	DE VRIES: Nieuwe en zeldzame Tuberaceae

1955, XXV. GREMMEN: Taxonom. Notes Mollisiaceous Fungi II
GREMMEN: Nieuwe Discomyceten in Nederland II
HUIJSMAN: Observations on Agarics
MAAS GEESTERANUS: Notes on Dutch Fungi II

1956, XXVI. OORT: In Memoriam Van der Lek
DONK: Resupinate Hymenomycetes III
VAN EYNDHOVEN: Geastrum campestre
GREMMEN: Taxonom. Notes Mollisiaceous Fungi III
GREMMEN: Idem, IV
HUIJSMAN: Three remarkable white-spored Agarics
MAAS GEESTERANUS: The stipitate Hydnums
PALMER: Observations on Gastromycetes. 4. G. badium

1957, XXVII. DONK: Resupinate Hymenomycetes IV
GREMMEN: Taxonom. Notes Mollisiaceous Fungi V
GREMMEN: Microfungi decomposing organic remains of pines
HUIJSMAN: Sur quatre Strophariaceae
MAAS GEESTERANUS: The stipitate Hydnums II
MIDDELHOEK: Eine neue Gattung der Laboulbeniales.

Een der doelstellingen van de Vereniging is ook altijd geweest het organiseren van tentoonstellingen.De jubileumtentoonstelling van 1933 was de 15e. Sedertdien hebben wij in de volgende plaatsen een expositie gehad: Arnhem-1937, Amsterdam-1948, Maastricht-1952 en Groningen-1954. Zoals bekend is het houden van de 20e tentoonstelling ter gelegenheid van ons gouden jubileum mislukt. Een financieel verantwoorde basis was niet te vinden. Het houden van tentoonstellingen is nu eenmaal altijd een wat hachelijke onderneming. Wij mogen niet zeggen, dat deze evenementen niet in de belangstelling van het publiek hebben gelegen, maar voor de aanwas van ons ledental zijn zij nooit van groot belang geweest en financieel hebben zij meermalen een verlies opgeleverd.

Het spreekt vanzelf dat een vereniging, die een contributie heeft van slechts *f* 6,50 per jaar en bovendien nog publicaties uitgeeft, bij de huidige levensstandaard geen reserves kan aankweken voor bijzondere doeleinden. Tentoonstellingen, hoe edel hun doel ook moge zijn voor het onderrichten van het publiek, zijn thans slechts verantwoord indien zij financieel zijn gedekt.

Van degenen, die zich veel moeite voor de tentoonstellingen hebben gegeven, wil ik hier speciaal de heer H. KLEIJN noemen, wie ook thans weer geen moeite teveel is geweest om alles voor elkaar te brengen, helaas met negatief resultaat.

Gemakkelijker in dit opzicht zijn de excursies,die voor het onderling contact van eminent belang zijn en tegelijkertijd de vereniging geen geld kosten. Zij duren 1 à 2 dagen en in de tweede 25 jaar zijn

er vele tientallen georganiseerd. Ik zal ze daarom niet gaan opsommen, maar wil volstaan met te zeggen, dat zij zich altijd hebben gekenmerkt door een bijzonder prettige en gezellige sfeer, waardoor het vooral voor mij en vele anderen juist deze bijeenkomsten waren die het lid zijn van de N.M.V. tot een bijzonder genoegen maakten.

Daarnaast hebben wij vele vergaderingen gehouden, eveneens teveel om op te noemen, waarbij er vooral de laatste tijd naar is gestreefd om door een gezamenlijke maaltijd de sfeer van samenwerking nog te doen toenemen.

In de loop der jaren hebben wij verschillende leden gehad, die onze bijeenkomsten zeer trouw bijwoonden. Van hen zijn velen ons reeds ontvallen. Ik mag in dit verband wel enige namen noemen van zeer trouwe leden, die slechts zelden ontbreken, nl. Mej. REESINK en de heer BAKKER, beiden reeds meer dan 25 jaar lid, alsmede Mevr. A.C. BRUINS-VAN DER HOOP en de heren DIRKS en GROENEWEG.

Behalve de algemene excursies en vergaderingen zijn er de laatste tijd ook uitingen geweest van de Floracommissie. Reeds vroeger werden plannen gemaakt voor een meer wetenschappelijke studie van de Nederlandse flora, o.a. door de leden van het consul-instituut en een later gevormde wetenschappelijke commissie. De laatste jaren werkt nu de Floracommissie voor dit doel, waarvan de Voorzitter qualitate qua lid van het Bestuur is. Alle leden zijn automatisch lid van de Floracommissie; haar lezingen en excursies worden evenwel geacht op een hoger wetenschappelijk niveau te staan dan de gewone bijeenkomsten. De eerste voorzitter was H.S.C. HUIJSMAN, de tweede Dr. M.A. DONK.

Tot opvoering van het aantal leden hebben wij ook een propagandacommissie, welke verschillende malen propaganda-excursies heeft uitgeschreven. Het ledental is daardoor evenwel nooit veel hoger gekomen. Het bedrag der contributie, hoe gering ook, en de excursiekosten schrikken de meeste mensen blijkbaar af.

Een belangrijk onderdeel van de Vereniging vormt nog haar Bibliotheek. Zij heeft allengs een grote waarde gekregen, zowel in geldelijk als in wetenschappelijk opzicht. Helaas laten onze geldmiddelen niet toe haar zozeer op peil te houden als wij wel zouden wensen. Het aanhouden van een bibliotheek is tegenwoordig een zeer kostbare aangelegenheid en onze aankopen moeten zich dan ook beperken tot het allernodigste. Wij zijn dankbaar voor de vele geschenken, welke onze Bibliotheek geleidelijk van vele leden mocht ontvangen.

Oorspronkelijk stond zij bij de Bibliothecaris thuis, doch toen zij te omvangrijk werd, konden wij haar onderbrengen bij de Bibliotheek der Landbouwhogeschool te Wageningen, waar zij op zeer zorgvuldige wijze werd

verzorgd. Uit erkentelijkheid hiervoor is de Bibliotheek der Landbouwhogeschool thans permanent lid, met vrijstelling van contributie.

In de jaren 1947/48 werd onze boekerij overgebracht naar het Botanisch Laboratorium te Utrecht door de vriendelijke medewerking van Prof.Dr. A.A. PULLE, na wiens overlijden Prof.Dr. J. LANJOUW als hoogleraar optrad. De reden voor deze overplaatsing was, dat zij door een meer centrale ligging gemakkelijker toegankelijk zou zijn voor leden, die sommige boeken ter plaatse wilden inzien. Met name is dat van belang voor boeken, die te kostbaar zijn om de risico's van uitlenen te dragen.

Dr. MEULENHOFF had zich tijdens zijn leven een fraaie, particuliere bibliotheek aangeschaft. Toen hij in 1936 overleed, kwam onze Bibliotheek in het bezit van enige belangrijke werken. De overige boeken werden geveild en gingen voor een belangrijk gedeelte over in het bezit van ons lid HUIJSMAN, zodat zij in Nederland bleven. Het is welbekend, dat de heer Huijsman ze niet ongebruikt heeft laten liggen, doch hieraan grote steun heeft gehad bij zijn mooie studiën omtrent de Europese Agaricales, waarvan hij tot de beste specialisten behoort.

In de loop der jaren werden door vele leden fungi uitgebeeld, vaak in fraaie aquarellen. Soms was dit slechts een privé genoegen, meermalen echter geschiedde het met het doel om voor onze flora typische of nieuwe zwammen vast te leggen. Velen voltooiden hun afbeeldingen dan ook met een uitvoerige beschrijving en met detailtekeningen van de microscopische kenmerken.

Het is niet mogelijk allen te noemen; wederom moet ik mij beperken tot enkele namen. Een knappe tekenares uit vroeger dagen was Mej. VAN DE PAVORD SMITS.Latere uitblinkers zijn o.a. Mevr. BOETJE-VAN RUYVEN, Mej. Suze DE LINT, Mevr. L.W. HUIJSMAN-STROEVE en de heren SCHWEERS, FERGUSON, MIDDELHOEK en DE VRIES. De heer Ferguson heeft op latere leeftijd zich tot taak gesteld geleidelijk alle zwammen van de Nederlandse flora af te beelden. Tot zijn overlijden heeft hij hieraan met grote ijver gewerkt. Ingevolge zijn wens zijn zijn tekeningen in het bezit onzer Vereniging overgegaan, hetgeen een grote aanwinst betekent.

Ook anderen hebben vele tekeningen aan de Vereniging geschonken en deze vormen thans een waardevol onderdeel van de Bibliotheek.

Het overzicht over de geldmiddelen kan kort zijn; zij zijn nimmer van grote omvang geweest en altoos te gering voor grote daden Met dankbaarheid mogen wij de beide leden gedenken, die ons een legaat schonken, nl. Mej. Catharina COOL in 1928, te gebruiken voor alles wat de Vereniging van nut kan zijn (bij voorkeur alleen de rente en niet

het kapitaal), en de heer BRAKMAN in 1913, vooral te besteden voor de aankoop van boekwerken.

Wat het Bestuur betreft, wil ik hieronder een beknopte opsomming geven van allen, die een bestuursfunctie hebben vervuld:

VOORZITTER: Ruys (1908/19), Meulenhoff (1919/33), Schoevers (1933/46), Swanenburg de Veye (1946/52), Reijnders (1952/55), Van Eyndhoven (1955-heden).

ONDERVOORZITTER: Greshoff (1908/9), Goethart (1909/14), Ligtenberg (1914/17), v.d. Lek (1917/19), Vuyck (1919/21), v.d. Lek (1921/35), Meulemeester (1935/37), Schweers (1937/46), Reijnders (1946/52), Swanenburg de Veye (1952/54), De Vries (1954-heden).

SECRETARIS: Westerdijk (1908/12), Farret (1912/18), De Meijere (1918/19), Van der Lek (1919/21), Vuyck (1921/31), Meulenhoff (1931/32), Oort (1932/39), Smit (1939/55), Jaarsveld (1955-heden).

PENNINGMEESTER: Verschaffelt (1908/12), Cool (1912/14), Calkoen (1914/21), Plancken (1921/28), Schweers (1928/36), Müller (1936/42), Van Eyndhoven (1942/55), Smit (1955-heden).

BIBLIOTHECARIS: Heimans (1908/14), Meulenhoff (1914/19), Meulemeester (1919/35), Van der Lek (1935/47), Uffelie (1947/54), Maas Geesteranus (1954-heden).

FLORACOMMISSIE: Huijsman (1954/56), Donk (1956-heden).

In de 50 jaar van ons bestaan zijn ons zeer veel leden door de dood ontvallen. In de eerstverschenen ledenlijst van 1916 staan slechts 3 namen, die wij nog in onze huidige ledenadministratie terugvinden en die ik in de aanvang reeds noemde, nl. Prof. WESTERDIJK, Mej. VAN STOLK en Prof. STOMPS. Prof. Westerdijk heeft in 1908 behoord tot de oprichters der Vereniging en een hartelijke felicitatie met haar gouden jubileum als lid der N.M.V. moge hier worden neergeschreven. Wij zijn dankbaar voor de grote belangstelling, die Prof. Westerdijk steeds voor de Vereniging is blijven behouden.

Prof. Stomps is lid van een der eerste jaren af en zijn grote belangstelling voor de fungi heeft menige student er toe gebracht zich voor dit onderwerp te gaan interesseren.

Mej. Van Stolk is lid sedert 1914/15 en zij is de Vereniging steeds blijven steunen, hoewel wij haar al vele jaren niet meer in ons midden hebben gezien.

Ik veronderstel, dat behalve Mej. Smit en ondergetekende, die zo'n kleine 15 jaar lang als resp. Secretaresse en als Penningmeester tezamen de ledenadministratie hebben verzorgd, niemand er ooit op heeft gelet, dat deze twee oude, vertrouwde namen sedert 1915/16 naast elkaar in de ledenlijst voorkwamen. Nu,na 43 jaar, staan zij nog steeds naast elkaar,

Mej. van Stolk al die tijd met hetzelfde adres in Huis ter Heide en Prof. Stomps met slechts 2 adresveranderingen. Dergelijke, niet of weinig veranderende adressen zijn ideaal voor hen, die moeizaam trachten de ledenadministratie zonder fouten te houden en voor hen die de adressen moeten schrijven.

Onder hen, die zijn overleden, en ook onder hen die thans nog lid zijn, vinden wij er velen die ieder op zijn eigen wijze zich voor de Vereniging verdienstelijk hebben gemaakt, hetzij als bestuurslid, dan wel als wetenschappelijk onderzoeker, als lid van een of meer commissies, als redacteur, als propagandist, etc., etc.

Hen allen hier speciaal te noemen is binnen het bestek van dit overzicht helaas onmogelijk. Men vergeve mij dus, dat ik hier aan enkelen enige woorden wijd en voele in de jegens hen uitgesproken waardering tevens de weerspiegeling van de grote erkentelijkheid welke de Vereniging gevoelt voor een ieder die, op welke wijze dan ook, zich in deze 50 jaar voor haar doelstellingen heeft ingezet.

In de eerste plaats gaan mijn gedachten dan uit naar Mej. Catharina COOL, wier naam thans, 30 jaar na haar overlijden, nog steeds een bijzondere klank heeft. Weinige van onze huidige leden hebben haar nog persoonlijk gekend. Zelf heb ik dit voorrecht wel gehad en zij leeft in mijn herinnering voort als een mycologe, bezield door een onblusbaar, heilig vuur, een sympathieke persoonlijkheid voor wie met haar in contact kwam en beschikkende over een enorme werkkracht ondanks de lichamelijke bezwaren die haar vooral in haar laatste levensjaren veel moeilijkheden bezorgden.

Met een zeldzaam enthousiasme heeft zij voor de belangen der Vereniging gewerkt. Wekelijks ontving zij vele zendingen ter determinatie - ook van mij - die zij in haar kleine kamer op het Rijksherbarium moest verwerken. En even prompt kwam iedere week haar antwoord met de namen. Ontelbare excursies heeft zij geleid, ook voor de huisvrouwen, want zij was een ijverige propagandiste voor het eten van paddestoelen. Vele artikelen heeft zij geschreven en vooral leeft haar naam voort in "Het Paddenstoelenboekje", dat zij tezamen met Dr. Van der Lek schreef.

Men heeft van Cath. Cool wel gezegd, dat zij vele fouten bij het determineren maakte. Dat moge waar zijn, maar de tijden waren geheel anders, het soortsbegrip lag ten dele anders, en tenslotte zat zij er geheel alleen voor.

Hoe dat ook zij, ver boven dit alles uit gaat de grote inspiratie, welke zij velen van ons wist te geven, de lust om steeds door te zoeken en te blijven napluizen en om zelfstandig te werken. Dit is een verdienste waarvoor wij allen haar niet dankbaar genoeg kunnen zijn.

Tezamen met haar schreef Dr. H.A.A. VAN DER LEK het reeds genoemde „Paddenstoelenboekje", later „Paddenstoelenboek". Aan zijn toegewijde persoonlijkheid heeft de N.M.V. eveneens bijzonder veel te danken. Van 1917 tot 1947 zat hij onafgebroken in het Bestuur, in wisselende functies en zijn prettige omgang zal nog menigeen in het geheugen liggen. Hij werd tot erelid der Vereniging benoemd en overleed op oudejaarsdag 1955.

De dames hebben in de N.M.V. meermalen een grote rol gespeeld. Ik denk b.v. aan Mevr. M.R.S. BOETJE-VAN RUYVEN, die zulke fraaie aquarellen vervaardigde en door haar persoonlijkheid ook vele jongeren tot steun is geweest.

En dan Suze DE LINT, die zeer velen van ons nog hebben gekend. Zij was een unieke persoonlijkheid, soms wat eigenaardig in haar gewoonten, maar steeds vervuld van een enorm enthousiasme voor de paddestoelen, die zij in meesterlijke etsen en in fraaie schilderijen wist te vereeuwigen. Onderwijl had zij zich opgewerkt tot een uitstekende veldmycologe en ondanks vele tegenslagen van persoonlijke aard behield zij haar optimisme en levensvreugde en stelde zij haar kennis, haar tijd, haar kleine bibliotheek (want haar geldmiddelen waren bescheiden) en zelfs haar gastvrije woning open voor een ieder, die om raad bij haar kwam of die deel wilde nemen aan de cursussen voor beginners, welke zij geheel belangeloos met een grenzeloos enthousiasme gaf. De vele excursies, welke zij heeft geleid, waren bijzonder aantrekkelijk en het is niet te zeggen hoeveel de Vereniging aan haar te danken heeft gehad en hoeveel nieuwe leden zij heeft aangebracht.

Het is niet gebruikelijk om bestuursleden tijdens hun ambtsperiode lof toe te zwaaien, maar ik zou hier toch op deze regel een uitzondering willen maken voor onze Penningmeesteresse, Mej. J.P.S. SMIT, die van 1939 tot 1955 de zware taak van Secretaresse heeft vervuld. Gedurende 19 jaar reeds heeft zij de Vereniging belangeloos gediend, in alle bescheidenheid en vaak achter de schermen. Niemand weet beter dan de huidige President, tevens schrijver van dit overzicht, die van 1942 af met haar heeft samengewerkt, hoeveel door haar zorg in goede banen is geleid. De leden kunnen het beseffen wanneer zij zich realiseren, hoe goed het secretariaat (en thans het penningmeesterschap) al die jaren heeft gewerkt.

Wat de heren betreft wil ik beginnen met het tweemanschap „M. & M.": Dr. J.S. MEULENHOFF en P.J.A.J. MEULEMEESTER, indertijd apothekers te Zwolle. Geheel verschillend van type, instelling en religie, bouwden zij een hechte samenwerking op. Tezamen zochten en bestudeerden zij de fungi, tezamen publiceerden zij en tezamen zaten zij in het Bestuur.

Meulemeester was, zoals reeds gezegd, van de oprichting af lid en tot

zijn dood in 1950 kwam hij zo enigszins mogelijk op onze bijeenkomsten, waar hij met zijn grote kennis en vriendelijkheid een graag geziene persoon was. Ook hij werd tot erelid benoemd.

Meulenhoff was een echte figuur voor Voorzitter, prettig in de omgang en zeer belezen. Ook aan hem hebben wij veel te danken.

Hij werd in 1933 opgevolgd door de heer T.A.C. SCHOEVERS. Schoevers was geen mycoloog in de eigenlijke zin, maar hij had als phytopatholoog grote belangstelling voor de zwammen, ook voor de „hogere", en hij beschikte over een uitgebreide kennis gepaard aan een enorme werk- en stuwkracht. Dit maakte hem tot een onzer beste voorzitters, die doorzette, ondanks zijn zeer drukke werkkring op dePlantenziektenkundige Dienst en ondanks de slagen die hem in zijn privéleden troffen door gevallen van ziekte en overlijden in het gezin, dat hij zozeer liefhad.

Schoevers' wat opbruisende en luidruchtige figuur maakte hem voor sommigen wel eens een wat moeilijke persoon, maar wie wat langer met hem in contact was, voelde al spoedig welk een goed karakter deze mens had, steeds bereid het goede in iemand te zoeken en steeds pogende zelf het beste aan de gemeenschap te geven.

Nadat Schoevers in 1946 door een droevig verkeersongeval om het leven was gekomen, trad de heer G.D. Swanenburg de Veye als leider der N.M.V. op, die wij thans nog steeds als erelid in ons midden hebben. Hij behoort tot onze oudste leden en is een veldmycoloog van de hoogste klasse. Steeds bereid anderen te helpen, heeft hij velen van ons grote diensten bewezen en zijn vriendelijke persoonlijkheid en psychologisch inzicht hebben veel goeds uitgewerkt. Op onze excursies is hij altijd de vraagbaak van velen geweest.

Na hem kwam Dr. A.F.M. REIJNDERS, ons allen ook welbekend, die eerst als redacteur van Fungus, later als Ondervoorzitter en ten slotte als Voorzitter en na de statutenwijziging als President zich met hart en ziel aan de Verenigingsbelangen heeft gewijd. Wij kennen hem wetenschappelijk als eminent onderzoeker van de allereerste ontwikkelingsstadia (primordia) der Agaricales. Zeer belangrijke publicaties van zijn hand, van internationaal belang en verlucht met talrijke fraaie microfoto's, zijn in onze Mededelingen gepubliceerd.

Toen Dr. Reijnders zijn activiteiten als redacteur van Fungus aanving, had hij naast zich Generaal G.C.A. FABIUS, de eigenlijke initiatiefnemer van Fungus. Generaal Fabius nam een geheel eigen plaats in. Een wetenschapsman in de biologie was hij helemaal niet en hij poogde ook niet die indruk te wekken, maar zijn enthousiasme voor de paddestoelen, dat hij eerst op latere leeftijd kreeg, vergoedde alles. Ondanks zijn hoge rang van Luitenant-Generaal was hij de beminnelijk-

heid zelve en hij beschikte over een warm hart voor wie in moeilijkheden verkeerde.

Dankbare herinneringen gaan ook uit naar Ir. A.C.S. SCHWEERS, een volbloed amateur, die het in de mycologie ver heeft gebracht. Met zijn prettige en onzelfzuchtige karakter maakte hij een ieder deelgenoot van zijn vondsten, van zijn „glinsteringen des jaars", die hij met haast kinderlijke blijdschap bekeek en bestudeerde. Met iedereen stond hij op goede voet en zijn traditionele aanhef in de correspondentie was: „Waarde mycollega". Hij diende de N.M.V. lang als Ondervoorzitter en als Penningmeester en overleed in 1951.

Prettige herinneringen hebben wij ook aan onze andere oud-Penningmeester, de heer J.R. MÜLLER, die op de excursies altijd een groot enthousiasme aan de dag legde en steeds bereidwillig hielp de uitstallingen te verzorgen en de beginners in te lichten. In 1952, nog in de kracht van zijn leven, overleed hij plotseling.

Uit den aard der zaak heeft onze Vereniging steeds veel contact gehad met wetenschappelijke instellingen in Nederland, die zich bezighielden met de studie van hogere en/of lagere zwammen.

Vooral in de laatste jaren is er een nauwe samenwerking geweest met het Rijksherbarium te Leiden, waar Prof.Dr. H.J. LAM een belangrijke mycologische afdeling heeft opgebouwd. Daar werken de heren Dr. R.A. MAAS GEESTERANUS, C. BAS en J. VAN BRUMMELEN. De heer H.S.C. HUIJSMAN vestigde zich na het neerleggen van zijn praktijk als oogarts eveneens in Leiden, waar hij wetenschappelijk medewerker werd van het Rijksherbarium. Dr. M.A. DONK kreeg na zijn terugkeer uit Indonesië een functie in Leiden en voorts woont hier onze enige specialist voor de Myxomyceten Dr. W.K.H. KARSTENS.

In Baarn floreerden onder de leiding van Prof. WESTERDIJK het Centraalbureau voor Schimmelcultures en het Phytopathologisch Laboratorium „Willie Commelin Scholten". Na het aftreden van Prof. Westerdijk als Directrice kwam laatstgenoemd laboratorium te staan onder Prof.Dr.L.C.P. KERLING, terwijl de leiding van het Centraalbureau ad interim door Mej. A.L. VAN BEVERWIJK wordt waargenomen.

Medewerkers van het Centraalbureau zijn: Mej.Dr. G.E. BUNSCHOTEN, Dr. G.A. DE VRIES, Mej. A.C. STOLK, Mevr. Dr. M.B. SCHOL-SCHWARZ en Mej. M.A.A. SCHIPPER.

Medewerkers van het Laboratorium zijn: Dr. J.A. VON ARX, Ir. G. VAN DEN ENDE, de heer W. GRAAFLAND en Mej. D.H. BRANTS.

De afdeling van het C.B.S. te Delft stond lange tijd onder leiding van Prof.Dr. A.J. KLUYVER en kwam na diens overlijden onder leiding van Prof.Dr. T. WIKÉN.

Het heeft ons steeds verheugd, dat ondanks de omstandigheid dat veel van het werk te Baarn op de lagere fungi betrekking heeft, toch vrijwel alle medewerkers zich steeds als persoonlijk lid bij de N.M.V. hebben aangesloten.

In Amsterdam berustte de mycologie vroeger bij Prof.Dr.Th.J.STOMPS en later bij Prof.Dr. J. HEIMANS. Hun medewerker was de heer J.R. MÜLLER, voor wie in de plaats na zijn overlijden onze huidige Secretaresse, Mej.Dr. A. JAARSVELD werd benoemd. Daarnaast hebben wij als leden van reputatie in Amsterdam de heren Prof.Dr. P. FORMIJNE, H. KLEIJN, E. NITS VAN WAVEREN en Prof.Dr. K.Ph. BERNET KEMPERS.

In Utrecht werd na het overlijden van Prof.Dr. A.A. PULLE Prof.Dr. J. LANJOUW benoemd, terwijl wij ook onze vroegere Bibliothecaris O.F. UFFELIE tot Professor zagen worden.

In Groningen hebben wij Prof.Dr. R. VAN DER WIJK en als zeer actief lid Dr. L.S. WILDERVANCK.

In Wageningen werd onze oud-Secretaris, Dr. A.J.P. OORT in 1949 tot Professor benoemd. Hij kwam op zo jeugdige leeftijd bij de mycologie terecht, dat hij in de oude lijsten naar de traditie dier dagen nog wordt vermeld als „jongeheer". Zijn werkzaamheden hebben hem in hoge mate in de richting der lagere zwammen gevoerd, maar zijn warme hart voor de N.M.V heeft daar niet onder geleden. Eveneens in Wageningen woont de heer J. GREMMEN, die onze publicaties vaak heeft voorzien van interessante mededelingen over Ascomyceten. Voorts werkt hier Prof.Dr. E.C. WASSINK aan mycologische onderwerpen.

In Delft ten slotte hebben wij nog Dr. H.J. HUECK, aan wie wij ook verschillende interessante publicaties danken.

In de zuidelijke provincies zijn geen wetenschappelijke instituten waar de mycologie wordt bedreven. Als leden in Noord-Brabant mag ik hier wel speciaal noemen het echtpaar P. JANSEN-VAN DER PLAATS en de heer W. WILTEN, en in Limburg de heren M. MOMMERS en C.Ph.VERSCHUEREN. Een der oudste leden in Limburg, Prof.Dr. W.J. JONGMANS, is helaas enige jaren geleden gestorven. Ook een zeer actief lid in Noord-Brabant, Frater WILHADUS is in 1948 komen te overlijden. Met het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg hebben wij steeds een zeer prettig contact gehad.

Helaas is het nauwe verband met Indonesië na de tweede wereldoorlog komen te vervallen. De betreurenswaardige ontwikkeling der historie heeft gemaakt, dat wij geleidelijk alle wetenschappelijke werkers aldaar hebben zien terugkomen. Nog steeds hebben wij Dr. K. BOEDIJN in ons midden, die ook reeds 40 jaar lid is. Gaarne herinner ik aan het mooie werk door hem verricht, oorspronkelijk in samenwerking met

C. VAN OVEREEM en Mej. D.M.G. DE HAAS (later Mevr. Van Overeem-De Haas), aan welke samenwerking door het overlijden van de heer Van Overeem op vrij jeugdige leeftijd een einde kwam.

Onze contacten met het buitenland zijn de laatste jaren door ruil, lidmaatschappen, abonnementen en bezoeken aanmerkelijk toegenomen. Verschillende leden zijn aangesloten bij buitenlandse zusterverenigingen; verschillende buitenlanders zijn lid bij ons. Van deze laatste categorie wil ik noemen de heren V. PIANE in Frankrijk, Dr. J. RAMSBOTTOM en J.T. PALMER in Engeland, F.E. ECKBLAD in Noorwegen, O. ANDERSSON in Zweden, alsmede de Antwerpse Mycologenkring.

Het eten van wildgroeiende paddestoelen is in Nederland altijd nog niet populair. Niet alleen hebben wij te weinig terreinen waarop een voldoende aantal zwammen zou kunnen groeien om een belangrijk deel van de bevolking te kunnen voeden, maar bovendien eet de gemiddelde Nederlander liever de gemakkelijk en goedkoop verkrijgbare verse groenten, waaraan bovendien niet het gevaar van vergiftigheid kleeft.

Ik acht het niet de taak van de N.M.V. om het massaal weghalen van zwammen te bevorderen. Een zekere bescherming van onze fungiflora is integendeel gewenst. Wel is het echter haar taak om voorlichting te geven en te waarschuwen tegen onvoorzichtig nuttigen.

Voor de meeste mensen is het veiliger om maar de gekweekte champignons te eten. Er is nogal wat champignonteelt tegenwoordig en ten dele zelfs op een heel wat betere basis dan vroeger. Het is verheugend, dat de heer P.J. BELS en Mevr.Dr. H.C. BELS-KONING na een meerderjarig verblijf in Canada de leiding op zich hebben kunnen nemen van het nieuwe Proefstation voor de Champignonteelt te Horst (L.). Zoals in het laatste nummer van Coolia vermeld, is hun uitvoerige handleiding nu ook in druk verschenen.

Wanneer ik nu aan het einde van dit overzicht een blik om mij heen werp, dan mag ik met een kleine variant nog wel weer eens herhalen, wat mijn beide voorgangers schreven bij resp. het 25- en 40-jarig bestaan der Vereniging: „Wie met mij de vraag of de Mycologische Vereniging haar bestaansrecht heeft bewezen en of haar oprichting gerechtvaardigd is geweest, met _ja_ zal beantwoorden, moge daarin de opgewektheid vinden met moed en volharding de volgende vijftig jaar tegemoet te gaan".

De N.M.V. is altijd klein gebleven in verhouding tot het aantal mensen, dat een zekere belangstelling voor paddestoelen aan de dag legt doch er niet toe komt dieper op deze materie in te gaan.

Zij heeft haar publicaties altijd op hoog peil weten te houden, ook waar het om het populariseren ging, en haar leden hebben door het lei-

den van ontelbare excursies vele buitenstaanders gelukkige uren van mycologisch genoegen bezorgd, hetgeen de algemene waardering voor „paddestoelen" ontegenzeggelijk toch omhoog heeft gebracht.

Wat het aantal leden betreft mogen wij wel de hoop, doch niet de verwachting koesteren, dat dit binnen korte tijd belangrijk groter zal worden. Dit betekent, dat zelfs bij contributieverhoging de geldmiddelen der Vereniging niet veel ruimer zullen worden en hoogstens de prijsstijgingen enigszins zouden opvangen.

Afgezien hiervan is evenwel de N.M.V. voor hen, die zich bij haar hebben aangesloten, altijd het centrale punt geweest, niet alleen van wetenschappelijk contact, maar ook van collegialiteit en vaak grote vriendschap. Ik heb er in mijn artikel in Coolia V, afl. 1 al op gewezen, dat dit toch eigenlijk wel een uitermate belangrijke factor is.

Wie zo'n 30 jaar actief in de Vereniging heeft gewerkt, kan vele veranderingen constateren. De typische sfeer van de oude veldmycologen is voor een groot deel verdwenen om plaats te maken voor de instelling van de huidige samenleving.

Nieuwe tijden, nieuwe mensen, nieuwe omstandigheden, nieuwe gedachten. Dat is ook in het verenigingsleven waar te nemen, maar door alles heen is de onderlinge genegenheid blijven bestaan en zij zal, tezamen met de doelstellingen, de hechte basis moeten vormen, waarop de N.M.V. in de komende 50 jaar zal moeten voortbouwen.

Van veel belang is, dat de jonge generatie zich bij ons aansluit. De jaren gaan vlug voorbij en de meeste onzer leden zijn al niet meer op de leeftijd, dat men ze „jong" kan noemen. Wel hebben wij enige „jongeren", maar zij zijn gering in aantal en ten dele ook al weer huisvaders geworden. Een vereniging, die niet tijdig bestuurs- en andere functies aan daartoe capabele jongere mensen kan overdragen, zal verouderen en haar invloed verliezen.

Ik durf mij onder de huidige omstandigheden niet te wagen aan een voorspelling. Wij leven snel tegenwoordig en zowel wetenschap als techniek gaan met sprongen vooruit. Hopelijk zal de mensheid zelf dit tempo kunnen bijhouden en er aan ontkomen het slachtoffer te worden van haar eigen vooruitgang.

Het is helemaal niet ondenkbaar, dat zich nu en dan wijzigingen zullen voltrekken in de structuur der Vereniging, maar ik wil op deze plaats de diepgevoelde wens uitspreken, dat zij over 50 jaar haar eeuwfeest zal mogen herdenken als een bloeiende vereniging van wetenschappelijke standing, welker leden nog steeds die band van vriendschap gevoelen die steeds zijn stempel heeft gedrukt op dit eerste quinquagenarium.

HAARLEM, september 1958.

B O E K B E S P R E K I N G

Michael-Hennig, Handbuch für Pilzfreunde. Erster Band: Die wichtigsten und häufigsten Pilze. Gustav Fischer, Jena, 1958. VIII + 260 pp., 17 tekstfig., 200 soorten op 120 gekl. pl. Geb. DM 36,50.

Dertig jaar geleden, in 1927, werd de laatste volledige uitgave van Michaels bekende paddestoelenboek gepubliceerd. Daarna verscheen in 1939 nog eenmaal een nieuwe druk van het eerste deel. Thans is een begin gemaakt met de uitgave van een geheel nieuwe druk, waarvan het eerste deel voor mij ligt, dat 200 van de meest voorkomende zwammen behandelt.

Het werk is tot stand gekomen door de goede zorgen van de heer Bruno Hennig, die deze taak 30 jaar geleden op zich nam en ondanks zijn thans hoge leeftijd deze publicatie met zeer grote toewijding heeft verzorgd.

Het resultaat is deze kloeke band met 129 pp. algemene tekst en uitvoerige beschrijvingen bij de 120 platen, waarop 200 soorten worden behandeld.

De uitvoering der platen is in het algemeen goed en verantwoord. De kleuren zijn merendeels goed getroffen. Een moeilijkheid bij het afbeelden van paddestoelen in kleuren blijft altijd de grote variabiliteit, waardoor de door de tekenaar gekozen exemplaren wel eens wat afwijken van de zwammen, welke de gebruiker in handen heeft.

De algemene tekst beweegt zich op velerlei gebied en geeft zeer veel in een betrekkelijk kort bestek. Het is zeer sympathiek, dat hierbij een speciaal hoofdstuk is gewijd aan de bescherming der fungiflora en waarin ervoor wordt gepleit geen paddestoelen, ook niet de giftige soorten, zinloos te vertrappen.

Het spreekt vanzelf dat, waar in Duitsland het eten van paddestoelen van veel grotere betekenis is dan bij ons, in dit boek een grote plaats is ingeruimd voor de bespreking van de giftigheid. De verschillende uitwerking der giftigheid op het menselijk lichaam, de giftige stoffen zelf, etc., worden uitvoerig behandeld, waardoor dit hoofdstuk tot de interessantste van het boek behoort.

Zeer aardig is ook een opsomming van 94 verschillende geuren, met de namen der zwammen die deze geuren verspreiden; hierin zijn voor mensen, die zich in een goede neus verheugen, nog verrassende elementen te vinden.

Andere hoofdstukken behandelen de indeling van het zwammenrijk, de nomenclatuur, wenken voor beginners, de bouw der fungi, het kweken, e.d. In het geheel zijn er 22 hoofdstukken.

Op 2 platen worden 50 kleuren weergegeven voor een nadere definiëring der tinten. Gezien de enorme hoeveelheid moeilijk weer te geven kleur-

schakeringen der paddestoelen zal deze tabel m.i. dikwijls geen uitkomst bieden, maar zij kan wel een leidraad zijn.

Bij iedere soort is de klemtoon der wetenschappelijke namen aangegeven. Dit is altijd een wat hachelijke onderneming omdat er verschillende opvattingen over bestaan. Het is hier evenwel op bijzonder goede wijze geschied. Men behoeft op de excursies het oor maar te luisteren te leggen om te horen hoezeer door velen gezondigd wordt tegen de juiste uitspraak en een boek als dit kan er toe bijdragen tot een zekere eenheid te geraken. Alleen zou ik bij zwammen met de uitgang -mýces (Strobilomyces, Choiromyces, etc.) de klemtoon van de „y" naar de „o" willen verleggen en in het uitzonderingsgeval lágopus moet de klemtoon verlegd worden van de a naar de o, lagópus, want dit Griekse woord voor hazepoot heeft een geheel eigen constructie.

Al met al dus een uitgave waarover wij verheugd mogen zijn. Het werk zal in de loop van 1958/1961 in 4 delen uitkomen, wat de aankoop voor smalle beurzen gemakkelijker maakt. Deel 2 zal bevatten de Nichtblätterpilze, deel 3 de Blätterpilze - Hellblättler en deel 4 de Blätterpilze - Dunkelblättler. In het geheel zullen omstreeks 1000 soorten worden beschreven en afgebeeld en vele andere woorden in de tekst kort vermeld. Door dit grote aantal soorten, alsmede door het in de oorlog verloren gaan van vele clichés, zijn talrijke zwammen geheel nieuw gereproduceerd, maar wij vinden toch ook vele oude bekende prenten uit de vroegere drukken.

G.L. van Eyndhoven.

VARIATIES OP BEKENDE THEMA'S

II. Het eikenbladzwammetje: Collybia dryophila (Bull. ex Fr.) Quél.

Deze paddestoel behoort tot de algemeenste soorten uit onze bossen en is ook voor de beginneling spoedig te herkennen. Het is wat verwarrend dat deze soort nu eens tot het geslacht Collybia en dan weer tot Marasmius wordt gerekend. Men is het echter over de grens van deze geslachten nog niet eens.

De typische vorm van het eikenbladzwammetje heeft een verblekende, geelbruine tot okergele, soms meer oranje of zalmkleurige hoed die iets vettig aanvoelt. De lamellen zijn smal, staan zeer dicht opeen en zijn vuilwit of crème. De steel is glad en kaal en oranje-gelig getint maar wordt later bruin.

Nu beperkt deze soort zich niet tot eikeblad, zoals de naam

doet vermoeden. Er is ook een slappe bleke vorm die in Sphagnum groeit en var. aquosa genoemd wordt.

Moeilijker is de soort te herkennen als hij op hout groeit en een mooie donker purperbruine hoed heeft. Toch blijven dan de smalle dicht opeenstaande lamellen en de oranje-gele gladde steel houvast geven. Voor deze vorm vond ik geen naam.

In het voorjaar vinden we var. funicularis met licht gele tot chroomgele lamellen.

De steel kan aan de basis sterk opgezwollen zijn (forma oedipus), maar daar allerlei overgangen te vinden zijn naar het gewone steeltype, geloof ik niet dat we deze vorm een naam mogen geven.

Op de grond groeiende exemplaren met een roodbruine hoed, met vaak een licht randje vormen vooral een moeilijkheid.

Hebben we hier te maken met een kleur die binnen het normale kleurenscala van de soort valt? Of is het een erfelijk vastgelegde variant. Deze vraag geldt trouwens ook min of meer voor de bovengenoemde vormen. Nauwkeurige veldwaarnemingen kunnen ons misschien verder brengen.

C. Bas.

Rapenburg 98a, Leiden.